Lunds universitet
Statsvetenskapliga institutionen

STVA21
VT09
Handledare: Anders Sannerstedt

Maud Olofsson och Mona Sahlin

- En exposé av hur tre svenska dagstidningar behandlar två partiledare.

Simon Berg, Linnéa Hellman

Abstract

Denna uppsats behandlar frågan om mediebevakningen av två kvinnliga partiledare, Maud Olofsson och Mona Sahlin. Hur presentationen av dem i tre av Sveriges största dagstidningar, Dagens Nyheter, Göteborgsposten och Sydsvenskan ser ut. Genom en kvantitativ innehållsanalys har vi undersökt detta i 183 stycken ledare och nyhetsartiklar. Artiklarna publicerades hösten 2008 under tre månader, september, oktober och november. Vi har genomfört undersökningen utifrån ett kodschema med nio variabler som behandlar: utseende, tendens, uttalande/omnämnande, strategifrågor, sakfrågor och personrelaterat. Vår frågeställning vi tagit reda på är om det finns någon skillnad mellan tidningarnas framställning av partiledarna.

Vi har genom undersökningen kommit fram till att det finns en symbolisk makt som dagstidningarna har. Resultatet visar dock inte på någon större skillnad i den framställning som tidningarna ger oss av Maud Olofsson och Mona Sahlin.

Nyckelord: Maud Olofsson, Mona Sahlin, kodschema, kvantitativ innehållsanalys, dagstidningar

Ord: 9018

Innehållsförteckning

1 Inledning 1

1.1 Syfte 2

1.2 Svårigheter och avgränsningar 2

1.3 Forskare på området 3

1.4 Media 3

1.4.1 Material 5

1.4.2 Tidsperiod 7

2 Metod 9

2.1 Kvantitativ innehållsanalys 9

2.2 Kodschema 10

2.2.1 Genomförandet 10

3 Analys 12

3.1 Utseende 12

3.2 Tendens 13

3.3 Eget uttalande och omnämnande 16

3.4 Sakfrågor eller strategifrågor 19

3.5 Personrelaterat 21

4 Sammanfattning 22

5 Referenser 24

1 Inledning

I den här uppsatsen vill vi presentera en granskning av tre av Sveriges största dagstidningar, och deras framställning av två svenska partiledare. Vi har en uppfattning om att det finns en medial presentation av de båda kvinnliga partiledarna Maud Olofsson och Mona Sahlin vilken inte är rättvist och helt objektivt. Vi tror att det finns en skillnad i framställningen av de båda. Genom att använda oss av en kvantitativ innehållsanalys vill vi ta reda på *om* det är någon skillnad, och hur denna skillnad kan komma att visa sig.

Anledningen till att vi valt de båda kvinnliga partiledarna Maud Olofsson och Mona Sahlin beror på att de är båda två framträdande och starka personligheter i den svenska politiken. De har en politisk bakgrund som är jämförbar då de båda innehar, eller i Mona Sahlins fall haft ministerposter. Ingen av dem har varit statsminister, och därför är det inte någon särskillnad i rapporteringen på grund av det. Vi valde just Maud Olofsson och Mona Sahlin för att de är representanter av olika politiska inriktningar, samt att i Miljöpartiet är det ett delat ledarskap mellan Maria Wetterstrand och Peter Eriksson. Att vi inte valde en färgstark personlighet som Gudrun Schyman är för att det parti hon representerar inte har några riskdagsplatser.

Vi har valt, för att genomföra vår undersökning, kvantitativ innehållsanalys som metod då det är den mest lämpade metoden till vårt material. Vi kommer att undersöka ett brett material bestående av tidningsartiklar från dagstidningar. Vi kommer även att använda några av Lars Nord och Jesper Strömbäcks böcker inom ämnet medie- och kommunikationsvetenskap. De är båda forskare vid Mittuniversitetet.

Våra förutfattade meningar talar för att det finns en skillnad mellan presentationerna av partiledarna. Att bilden av dem är olika. Vår uppfattning är att det skrivs mer personrelaterat och kritiskt om Mona Sahlin medan Maud Olofsson behandlas mer som en yrkeskvinna. Vi vill se om det stämmer genom att analysera vårt resultat, först enskilt, variabel för variabel, och sedan i en sammanfattande diskussionsanalys tillsammans för att finna svar på vad resultatet visar.

Vår frågeställning lyder således:

- Hur framställs Maud Olofsson och Mona Sahlin i tre av Sveriges största dagstidningar?

1.1 Syfte

Vi har som syfte med undersökningen att genomföra en kvantitativ innehållsanalys för att ta reda på om det är någon skillnad i medias bevakning av det två kvinnliga partiledarna Maud Olofsson och Mona Sahlin. För att genomföra vår kvantitativa innehållsanalys har vi beslutat att använda oss av tre av de fyra största dagstidningarna i Sverige: Dagens Nyheter, Göteborgs-Posten och Sydsvenskan.

Vi vill se om det finns olika framställning av Maud Olofsson och Mona Sahlin som partiledare. Om de behandlas olika i framställningen, de olika tendenser och vinklingar som presenteras i de artiklar vi möts av dagligen. Det är intressant då dagens samhälle till stor del präglas av media och bilden som presenteras, för våra uppfattningar av människor och händelser. Bilderna, vilka presenteras, kan enkelt manipuleras i framställningarna dagstidningarna ger oss.

Idén till uppsatsen fick vi på den internationella kvinnodagen den 8 mars i år, 2009, då det diskuterades i Sveriges Televisions program Agenda, hur kvinnliga politiker behandlas av media och dess bevakare. Detta på grund av diskussionerna kring hur partiledare borde vara feminister, frågan om de behövde tänka på sitt utseende i större utsträckning än män samt om hur framställningen i de olika falangerna på den politiska spelplanen ser ut. Flera framstående kvinnliga svenska politiker deltog i programmet.

Genomförandet av undersökningen har vi gjort med hjälp av ett kodschema där vi skrivit in nio olika variabler och utgått från dessa för att ta reda på om bilden som dagstidningarna målar upp ser ut.

1.2 Svårigheter och avgränsningar

Vi inser att det kommer att uppstå en del funderingar angående vårt val av urval, men vi har kommit fram till att detta är det bästa sättet att angripa materialet i vår undersökning. Antalet variabler beslöt vi att de skulle vara nio efter att vi börjat läsa några artiklar och få en uppfattning om hur materialet vi skulle komma att bemöta såg ut. Vi valde bort udda datum på grund av att vi ville behålla bredden i materialet på tre månader, men vi såg begränsningar i tidsramen på uppsatsarbetet.

En svårighet för oss ligger i hur vi valt att tolka texterna, samt vad det är som gör att tolkningarna hamnar under rätt variabel i kodschemat. De variabler vi utgår från är: utseende, positiv-, negativ- samt neutraltendens, uttalande, omnämnande, strategi- och sakfrågor och om det är personrelaterat. Närmare presentation följer under analysen. Genom överläggningar mellan oss författare, har vi kommit fram till att de är de mest passande variablerna för att genomföra undersökningen.

1.3 Forskare på området

Det har bedrivits forskning på området tidigare. Det är framförallt Lars Nord och Jesper Strömbäck som ligger i framkanten med detta i Sverige. Vi har därför valt att använda oss av och utgå ifrån deras böcker *Vår tids ledare*, av Lars Nord, en studie av svensk dagspress politiska opinionsbildning. *Makt och medier*, av Jesper Strömbäck, en bok om samspelet mellan medborgarna, medierna och de politiska makthavarna och *Medierna och demokratin*, av både Nord och Strömbäck. Den granskar hur journalistik, medier och demokrati håller sig till varandra i Sverige idag.

Lars Nord har tagit en fil.kand. vid Lunds universitet 1984. Sedan arbetade Nord fram till 1993 som journalist på bland annat Dagens Nyheter, Sundsvalls Tidning, Sveriges Radio och Svenska Dagbladet. Nord blev fil.dr. i journalistik vid Stockholms universitet 2001 och samma år utsågs Nord till docent i statsvetenskap med politisk kommunikation vid Åbo Akademi. Lars Nord har sedan 1994 varit verksam som forskare och lärare vid Mittuniversitetet och sedan 1997 lett arbetet vid Demokratiinstitutet som föreståndare, VD och forskningsledare. Sedan 1 april 2006 är Lars Nord innehavare av Thorbjörn Fälldins professur i medie- och kommunikationsvetenskap med inriktning mot politisk kommunikation (www.mittuniversitetet.se, 2009-05-20).

Jesper Strömbäck är professor på Mittuniversitetet där hans forskning i första hand är inriktad mot tre områdena: Det första handlar om den nyhetsjournalistiska bevakningen av politik och samhälle, särskilt i samband med val och med stora nyhetshändelser och kriser. Det andra området handlar om hur politiska aktörer agerar strategiskt för att direkt och indirekt via medierna nå ut och påverka medborgarna, inklusive hur politiska kampanjer bedrivs. Det tredje området handlar om människors politiska tänkande och beteende och hur de påverkas av medierna, där frågan om mediernas makt är central. Under de senaste åren har Strömbäck ägnat mer tid åt jämförande forskning för att få perspektiv på den svenska situationen genom att jämföra Sverige med andra länder (www.mittuniversitetet.se 2009-05-20).

1.4 Media

Massmedier som institutioner har en mycket stor påverkan och även inverkan på kulturen vi lever i. Hur vi tänker och kommunicerar är även det någonting som påverkas av den bild som massmedierna presenterar. Vi har valt att arbeta med dagstidningar som är en del av de medier som möter oss dagligen. Dagstidningar är något som ger oss uppfattningar om omvärlden, referensramar, utvecklar ideal för hur vi ska agera och bete oss mot varandra samt den mediebild som framställs. Kommunikationen bortom öga-till-öga bygger på förutsättningarna media

presenterar. Utan media, menar många, skulle världen i sin nuvarande form vara otänkbar (Dahlgren, Peter i Nord, Lars – Strömbäck, Jesper (red.) 2004:417).

Politiker och journalister ses som motsatsparter när aktörerna i den politiska nyhetsförmedlingen ska presenteras. Dessa är dock bara två av flera aktörsgrupper som andra makthavare, organisationer och den offentliga förvaltningen. Men i mötet mellan politiker och journalister uppstår de nyheter om politik som vi bygger merparten av våra föreställningar om politik på (Håkansson, Niklas i Nord – Strömbäck (red.) 2004:198).

Tidigare när partipressen var tydligare, och framförallt mer uttryckt kunde massmedierna omtalas som en del av det politiska systemet. Men efterhand som dagspressen tagit en mer neutral position är det istället lättare att tala om relationen som två parallella system, ett medialt och ett politiskt. Aktörernas beroende av varandra har blivit starkare och de behöver varandra i större omfattning. De politiska aktörerna behövs i media för att de har ett starkt nyhetsvärde, och politikerna måste ha en bra kontakt med media för att deras budskap ska nå fram, att bilden av dem presenteras korrekt. Genom att detta beroendet finns blir det en anpassning mellan media och politikerna (Håkansson i Nord – Strömbäck (red.) 2004:201*f*).

Malin Nilsson skriver i sitt kapitel, *Mediernas makt över tanken*, i Nord – Strömbäcks (red.) bok, *Medierna och demokratin*, om hur medias makt ser ut samt hur media påverkar sina mottagare. Nilsson menar att diskussionen om media och dess makt ska börja med att operationalisera vad termen makt innebär. Nilsson delar in makt i tre olika former; materiell makt (belöning), fysisk makt (tvång) och symbolmakt (övertalning) (2004:343*f*).

Inom medieforskningen har det en längre tid varit aktuellt med frågan om medias påverkan på människors beteende och tankar. Det har funnits en nästan panisk uppfattning om att medierna har en skadlig effekt, men detta har varierat till en mer optimistisk tro på att människor har möjligheter att själva selektera och värdera medieutbudet (Nilsson i Nord – Strömbäck 2004:345).

> ”I samtal om makt och maktens olika former har symbolmaktens och tankekontrollens speciella form för maktutövning länge varit föremål för diskussion.” (Nilsson i Nord – Strömbäck 2004:343).

För oss blir det speciellt intressant då det framförallt är detta vi vill ta reda på, hur bilden av Maud Olofsson och Mona Sahlin framställs i dagstidningarna. Om det blir en jämställd bild som presenteras av dem, eller om det kommer att vara till någons fördel eller nackdel. Bilden som presenteras i dagstidningarna kan vara en stor faktor som påverkar hur bilden av dem bland gemene man ser ut.

1.4.1 Material

Vår uppsats bygger på undersökningen av ett artikelmaterial från tre dagstidningar. Dagstidningar valde vi för att nå en så stor representativitet som möjligt. Dagstidningar är någonting som kommer till medborgarna genom prenumerationer framförallt, de har inte samma behov av att sälja som lösnummer. Det är även en annan typ av nyhetsförmedling som sker i denna typ av tidningar jämfört med exempelvis kvällstidningar. De dagstidningar vi valt har tillsammans 1 757 000 läsare och de utgår geografiskt från Stockholm, Göteborg samt Malmö, Sveriges tre största städer.

De tre dagstidningarna vi arbetat med är: Dagens Nyheter (DN), vilken är Sveriges största dagstidning, med geografisk utgångspunkt från Stockholm. DN har en upplaga på 339 800 och ett läsarunderlag på 888 000, närmre 10 % av Sveriges befolkning (www.dn.se 2009-05-18). Göteborgs-Posten, (GP) utgår från Göteborg och är Sveriges näst största dagstidning, med en upplaga på 242 400 exemplar på vardagar och 252 200 exemplar på söndagar. Läsekretsen är 558 000 på vardagar och 561 000 på söndagar (www.gp.se 2009-05-18). Sydsvenskan (SDS) är den fjärde största dagstidningen med en upplaga på 146 200 tidningar och 311 000 läsare dagligen (www.sydsvenskan.se 2009-05-18).

Det är ett material som en stor del av befolkningen dagligen möter. 1 757 000 läser dagligen de här tre dagstidningarna och genom detta har de stora möjligheter att nå och påverka sina läsare. Bilden som publiceras och förs fram till läsarna har stor inverkan på den dagliga uppfattningen av nyheterna.

Deras politiska inriktningar är av mindre relevans eftersom det vi framförallt söker, är hur tre av de fyra dagstidningarna med störst läsekrets väljer att utforma sina artiklar där Maud Olofsson och Mona Sahlin medverkar. Vi vill alltså inte ta med i undersökningen hur tidningarna ställer sig politiskt. Framställningen dagstidningarna gör av politikerna som intresserar oss. Det som läsarna möter när de läser dagstidningarna, och hur dagstidningarna presenterar sina artiklar, vilka fungerar som opinionsbildare är där vi lägger vår tyngdpunkt i uppsatsen.

För att finna vårt material till undersökningen har vi använt oss av presstext.se. Det är den största tidningsdatabasen som finns i Sverige. Eftersom det är svenska tidningar vi har använt oss av blev detta det logiska valet. Presstext är ett av nordens största pressarkiv med såväl klipparkiv som en fulltextdatabas vilket omfattar artiklar ur ledande svensk press och dagstidningar. Artiklarna i PressText Online är sökbara samma dag som de publiceras i tidningarna. Samtliga artiklar är indexerade för att kunna ge största möjliga träffsäkerhet (www.presstext.se 2009-05-20).

Presstext finns länkat från Statsvetenskapliga institutionens hemsida i Lund (www.svet.lu.se). Därmed anser vi det vara en pålitlig källa att använda till att hämta information från. Presstext är enkelt att använda och är smidigt för att kunna sortera ut de artiklar som söks. Det har fungerat som det bästa sökverktyget för oss, genom att det skett datoriserat, har vi kunnat hämta hem mycket material, utan att behöva söka på bibliotek och bläddra i pappersupplagorna av tidningarna.

Väl inne på presstext.se har vi genomfört avancerad sökning med både för- och efternamn, detta för att kunna få artiklar med just namnen i innehållet av

artiklarna, Maud Olofsson eller Mona Sahlin. Därefter markerade vi den tidning som vi velat ha artiklar från. När vi då hämtat material upptäckte vi att det var ett mycket omfattande material. Vår uppfattning blev att om arbetet skulle gå att genomföra under uppsatstiden behövdes det minskas ner. Vi bestämde oss för att behålla tidsramen med tre månader hösten 2008, men att vi endast skulle använda oss av artiklar från jämna datum. Genom detta behåller vi bredden på materialet, men inte samma omfattning. Genom att vi nu haft drygt 300 sidor att läsa igenom kunde vi minska ner arbetsbördan utan att kvaliteten blivit lidande. Att det slår på resultatet i stort är naturligtvis någonting som vi haft i bakhuvet, men sannolikheten att utformningen av artiklarna skiljer sig åt radikalt ser vi som mycket osannolikt, men det kan bli en viss påverkan på de variablerna med ett lågt resultat. Att vi valde de jämna istället för udda datumen var en smakfråga. Vi tappade en dag jämfört om vi använt oss av de udda, men ser inte att det påverkar slutresultatet i undersökningen.

För att kunna ha en så stor bredd som möjligt i materialet har vi valt att arbeta utifrån både nyhetsartiklar samt ledarartiklar. Vi undviker insändare, recensioner, kulturartiklar, bilagor, helt enkelt artiklar som inte är publicerade på ledarsidor, eller som nyhetsartiklar. Dessa artiklar har ett tydligare ställningstagande snarare än ett genuint nyhetsvärde. Det är tolkningar och inte fakta. Även kortare notiser som hänvisar till artiklar längre fram i tidningarna har vi valt att inte ta med.

Vad som karakteriserar ledarartiklar är deras traditionellt mest betydande sätt att luta sig på partianknytning i ledarskrivandet. Vilket syns då där finns ett band gentemot det politiska systemet i Sverige. Det går alltså att uttrycka ledarartiklar är de artiklar i tidningar som målar upp den politiska färgpolletten för läsarna (Nord, Lars 2001:93)

Nyhetsartiklar har vi valt för att det representerar det stora innehållet i dagstidningarna. Det är här nyheterna placeras in i mediernas format, dess organisation. Tidningarna kommer att redovisa hur de presenterar nyheter beroende på normer och behov av uppmärksamhet.

Det finns ett större rapportvärde än i ledarartiklarna. Artiklarna behandlar händelser som är föränderliga genom exempelvis tillspetsning, förenkling, polarisering, intensifiering, konkretisering, personifiering eller de stereotyper som antingen finns inom nyhetsorganisationen eller inom den kultur mediet verkar inom. I det här fallet dagstidningar. Nyhetsartiklar är helt enkelt journalisternas tolkning av verkligheten (Strömbäck, Jesper 2000:158*ff*).

Nyhetsartiklar har alltså en större möjlighet att påverka läsarna genom att formulera sig positivt eller negativt. Det är dessa artiklar som möter läsarna, och skapar en bild hos dem för att sedan i nästa steg ta sitt ställningstagande om nyheterna.

Efter det beslutet började sorteringen bland artiklarna som återstod. Nu sorterade vi bort de artiklar som inte var nyhetsartiklar eller skrivna på ledarsidorna. Vi har även sorterat bort artiklar där exempelvis pressekreterare till Maud Olofsson eller Mona Sahlin uttalat sig, och det stått ”[…], säger Frank Nilsson, pressekreterare hos näringsminister Maud Olofsson.” (Henriksson, Dick – Sköld, Maria Göteborgs-Posten 081010:54). På grund av att artikeln som sådan

inte behandlar de personer som vi använder oss av utan de har fungerat för att titulera personerna i artiklarna.

Artiklarna som vi studerat under tidsperioden är fördelade:

Tidning	Maud Olofsson	Mona Sahlin	Totalt
Dagens Nyheter	22	50	72
Göteborgs-Posten	10	37	47
Sydsvenskan	19	45	64
Totalt	51	132	183

Varav de är fördelade på följande vis över månaderna:

Tidning/Månad		Sep	Okt	Nov
Dagens Nyheter	**O/S***	8/9	8/25	6/16
Göteborgs-Posten	**O/S**	5/9	5/15	0/13
Sydsvenskan	**O/S**	10/7	6/26	3/12

*O/S står för Olofsson och Sahlin.

Det är alltså en ganska stor skillnad i antalet artiklar som skrivs om Maud Olofsson och Mona Sahlin. Av det totala antalet artiklar på 183 stycken är 72 % om Mona Sahlin, och 28 % om Maud Olofsson. Vi tror att detta kan bero på att Mona Sahlin innehar rollen av oppositionsledare, vilket mer eller mindre kan jämställas med rollen statsminister Fredrik Reinfeldt har. Det är ofta som Mona Sahlin får representera hela oppositionen.

Maud Olofsson har inte samma framträdande roll i media som Mona Sahlin eller Fredrik Reinfeldt, då Maud Olofsson inte innehar samma ledarroll.

1.4.2 Tidsperiod

Vi har valt att arbeta med ett artikelmaterial som är hämtat från hösten, september, oktober och november, 2008. En av anledningarna till att vi valde denna tidsperiod är för att två år har passerat sedan regeringsskiftet 2006, och på så sätt undviker vi artiklar som handlar om vad som hänt det första regeringsåret. Vi finner då en rättvisare bild av huvudpersonerna, Maud Olofsson och Mona Sahlin. Mona Sahlin tillträdde pariledarposten 17 mars 2007 (www.socialdemokraterna.se 2009-05-14), och kring denna period skrevs det väldigt många artiklar, 59 stycken, om henne i DN, GP och SDS (www.presstext.se 2009-05-18). Det leder till att reliabiliteten sjunker eftersom det är en oproportionerlig fördelning av artiklar. Tidsperioden sträcker sig över 91 dagar, varav dagstidningar kommer ut 90 av dagarna. Det kommer inte någon tidning på Alla helgons dag då det är en röd dag. Tidsperioden har vi även valt då ingen av personerna i fråga varit statsminister, eftersom det är en annan mediebevakning av regeringschefen.

Hösten 2008 blir också relevant då det är den senast sammanhängande halvårsperioden. Genom det når vi ett färskt material, vilket har anknytning till dagens politik.

2 Metod

För att kunna genomföra vår undersökning har vi valt att använda oss av en kvantitativ innehållsanalys. Det material vi arbetat med har en för stor omfattning för att kunna granskas kvalitativt. Det är inte utan tolkning som genomförandet av undersökningen skett. För att kunna placera in våra markeringar i kodscheman har det genomförts tolkningar och på de områden där vi känt osäkerhet har vi gemensamt sett över det samt kontrollerat dem.

Det är med kvantitativ innehållsanalys som den bästa möjligheten för att finna de koder och variabler som passar materialets omfång. Metoden passar även den analytiska modellen att redovisa innehållet var för sig. Vilket leder till att analysen blir överskådlig samt enklare för läsaren att ta till sig. För att bibehålla en hög intersubjektivitet och validitet är denna metod mest passande och bra i sammanhanget eftersom materialet finns bevarat för framtida granskning. Vi redovisar hur vi gått till väga när vi genomfört våra studier av artiklarna, samt att artiklarna går att finna på presstext.se.

2.1 Kvantitativ innehållsanalys

Vårt artikelmaterials omfattning är 183 artiklar fördelade på drygt 300 sidor. För att kunna bearbeta materialet har vi valt att använda oss av en kvantitativ innehållsanalys. Innehållsanalys innebär att en analys sker av innehållet i någon form av muntlig, bildmässig eller som i vårt fall skriftlig framställning. Den kvalitativa innehållsanalysen bygger på att var analysobjekt ska tolkas och förklaras. Problem som därmed uppstår är att intersubjektiviteten sjunker och definierandet av forskningsprodukten blir svagt. Att den är kvantitativ innebär att undersökningen baseras på material som är likvärdigt och därmed jämförbart och att analysenheterna kan analyseras och uttryckas med siffror (Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wägnerud, Lena 2007:223*f*).

Kvantitativ innehållsanalys används framförallt inom medie- och kommunikationsvetenskapen. Det är ofta politisk rapportering som analyseras, så även i vårt fall då vi analyserat hur det skrivs om Maud Olofsson och Mona Sahlin i dagstidningarna. För att räkna ut om det finns någon skillnad i dagstidningarnas bevakning av Maud Olofsson och Mona Sahlin, om någon av dem gynnas eller missgynnas.

Kvantitativ innehållsanalys innebär att de innehållsliga enheterna först måste tolkas för att vara möjliga att placera dem i rätt kategorier och sedan sammanställas i tabeller. Vi har tagit reda på hur frekvent olika typer av koder förekommer i artikelmaterialet, och den fördom som finns om att kvantitativ

innehållsanalys endast innebär ett statiskt räknande av ordens frekvens stämmer inte. För att kunna finna resultat från artiklarna har vi skapat ett kodschema och utgått från våra kodvariabler då vi undersökt artiklarna. Därefter har de placerats in i kategorier som sammanställts, och analyserats.

2.2 Kodschema

Kvantitativ innehållsanalys bygger på att material insamlas i stor mängd. Därefter ska analysprocessen starta. Vi har valt att använda oss av en metod som utgår från ett kodschema med koder vilka fungerar som analysenheter. Analysenheterna i vårt fall är ledar- samt nyhetsartiklar från dagstidningarna DN, GP och SDS. I kodschemat har vi beslutat oss för att använda nio variabler och utgått från dessa då vi undersökt artiklarna. De variabler vi enats om att använda och utgå ifrån då vi undersökt artiklarna är följande: utseende, positiv, negativ eller neutral tendens, omnämnande, uttalande, strategi- eller sakfrågor samt personrelaterat.

Genom kodningsschemat kommer vi kunna särskilja vissa definitiva likheter och oliklikheter mellan Maud Olofsson och Mona Sahlin. För att sedan kunna gå djupare in på de specifika punkterna där koderna skiljer sig åt i mätningarna.

	O, DN	O, GP	O, SDS	S, DN	S, GP	S, SDS
Utseende	0	0	1	0	0	2
Positiv tendens	4	5	6	6	6	10
Negativ tendens	9	1	5	12	10	10
Neutral tendens	11	4	12	36	29	36
Eget uttalande	22	15	10	18	13	48
Omnämnande	35	14	31	120	99	167
Strategifrågor	5	6	7	15	8	33
Sakfrågor	14	7	13	20	15	9
Personrelaterat	4	0	3	4	3	8
Totalt antal artiklar	22	10	19	50	37	45

O = Olofsson, Maud S = Sahlin, Mona

2.2.1 Genomförandet

För att kunna bestämma de olika variablerna i kodschemat började vi med att läsa igenom Göteborgs-Postens artiklar. Utifrån det vi läst kunde vi enas om variablerna vi skulle utgå från i resten av materialet. Då vi enats om hur variablerna i kodschemat skulle se ut läste vi igenom materialet. Efter att vi sorterat ut de aktuella artiklarna läste vi båda igenom dem var för sig, detta för att minimera påverkan av varandra och bibehålla objektiviteten i största möjliga mån. Vi arbetade med individuella kodscheman med de variabler vi utgick från. I kolumnerna gjorde vi markeringar då vi fann data i artiklarna som matchade de

variabler vi sökte. Artiklarna har vi blandat samman, och inte gjort någon skillnad mellan ledar- eller nyhetsartiklar i det slutgiltiga resultatet.

När artikelmaterialet bearbetats och individuellt sammanställts i våra kodscheman genomförde vi reliabilitetstest för att kunna få en så hög kvalitet och noggrannhet som möjligt på vår undersökning. Reliabilitetstestet genomfördes på så vis att vi jämförde resultaten i våra kodscheman. I de fall då resultatet mellan våra kolumner hade en avvikelse markerade vi detta för att senare kunna genomföra ytterligare en genomläsning tillsammans av artikelmaterialet. Då kunde vi diskutera och samtidigt argumentera för hur vi personligen tolkade texterna ur artiklarna. Genom detta enades vi om dess ståndpunkt och kunde sammanställa ett slutgiltigt kodschema.

3 Analys

Nedan följer en analys av de olika variablerna ur kodningsschemat. Vi kommer att redovisa av vilken anledning de är med i kodschemat, hur vi satt ramarna för vad som ska räknas in, hur vi gått tillväga i bedömningarna av dem, de problem som uppstått samt exempel ur artikelmaterialet för att förtydliga hur vi gått till väga. Även jämförelser mellan resultaten för Maud Olofsson och Mona Sahlin kommer att presenteras.

3.1 Utseende

	O, DN	O, GP	O, SDS	S, DN	S, GP	S, SDS
Utseende	0	0	1	0	0	2

Den första variabeln som vi valt att ta med i undersökningen är utseende. Den intresserar oss då det är två kvinnliga partiledare som vi valt att inrikta oss på i vårt undersökningsmaterial. Vår bild innan undersökningen var att utseende ofta kom på tapeten i debatten kring svenska kvinnliga partiledare.

Genom att angripa och undersöka språkanvändningen i materialet, kan vi nå en förståelse för hur symbolmakten på olika sätt kommer till uttryck i medieutbudet, vilket ofta kallas för Cultural Studies (Nilsson i Nord – Strömbäck 2004:359). Detta är viktigt då det är politisk kultur det faktiskt handlar om. Politisk kultur baserat på hur kläder, känslor etcetera påverkar mottagarna är enligt oss inte ett relevant argument i den dagliga politiska diskursen.

Vi har dragit paralleller till Michel Foucault (1926-84), fransk filosof vars arbete influerades av Cultural Studies. Foucault undersökte hur diskursen med makten över den mänskliga kroppen påverkar den underliggande strukturella makten. När Foucault tar upp ”the problem of agency”, menar han att det är den allmänna bilden, vilken väljs att målas upp framför allmänheten som kommer att bli den vi relaterar till i synen på makthavarna inom politiken. På grund av läsarnas godtrohet till dagstidningarna och brist på relation till politikerna, berövas de att själva skapa en bild av politikerna och deras identitet, menar Foucault (Barker, Chris 2008:194, 232).

Vi blev förvånade när vi genomförde vår undersökning av artikelmaterialet, då vi i vår frågeställning trodde att variabeln *utseende* skulle vara mer frekvent förekommande och spela en större roll. Efter att det tidigare förekommit en debatt i SVT:s TV-program Agenda den 8 mars på internationella kvinnodagen angående bemötande och hantering av kvinnor i press, där bland annat Mona Sahlins ”kjolar” och ”halsdukar” togs upp (SVT Agenda 090308).

Det svar vi kommit fram till efter undersökningen visar att utseende inte är någonting vanligt förekommande i dagstidningarna eftersom det endast nämns tre gånger. En gång i artiklarna om Maud Olofsson, och två gånger med Mona Sahlin, de fall där utseende behandlas, är uteslutande i Sydsvenskan. Maud Olofssons kommentar dyker upp då hennes klädsel i form av en rosa kavaj omnämns.

> ”Maud Olofsson bär samma rosa kavaj som på morgonen, de tre andra olika nyanser av grått. Hägglunds röda slips sticker ut och det är också socialministern som ska presentera denna dagens nyhet: 2,7 friska miljarder till psykiatrin” (Lönnaeus, Olle. Sydsvenskan 080914: A06).

Citatets utformning är irrelevant mot vad som egentligen ska presenteras i artikeln. Mona Sahlins utseende behandlas i och med att ”Hennes klackar klapprar mot parketten” (Lönnaeus, Olle. Sydsvenskan 081002: A06), och ”Påtagligt sliten satt hon så där i rutan, intill en belåten Lars Ohly (v).” (Avellan, Heidi. Sydsvenskan 081014: A04). Det är intressant att det används då deras klädsel samt utseende tordes vara oväsentligt i den politiska diskursen. De kan dock vara med för att det ska bli enklare för läsaren att relatera till situationen. Att peka på deras utseende kan ses som ett påhopp vilket saknar relevans i den politiska diskursen.

Svaret vi erhållit kan tänkas vara relaterat till den urvalsteknik vi valt, med att bara ta med jämna datum. Teoretiskt kan det vara så att utseenderelaterade artiklar skrivs på udda datum. Ett annat alternativ till att vi fått en så liten respons är för att dagstidningar inte använder sig av ett bildspråk, utan det är skrivna artiklar som förmedlas till läsarna. Vi tror att dagstidningarna därmed undviker att förmedla irrelevant fakta som kan vara kopplat till utseende. Ett större fokus på att förmedla nyheterna än att diskutera kring dem. Det är ur ett genusperspektiv positivt att se denna bild av dagstidningarna, där de framställer nyheterna objektivt.

3.2 Tendens

	O, DN	O, GP	O, SDS	S, DN	S, GP	S,SDS
Positiv tendens	4	5	6	6	6	10
Negativ tendens	9	1	5	12	10	10
Neutral tendens	11	4	12	36	29	36

Genom att studera hur tendensen i de artiklar om Maud Olofsson och Mona Sahlin vi läst, har vi tolkat de olika artiklarnas presentation av partiledarna. Vi har på så sätt kunnat bygga en uppfattning om hur dagstidningarna presenterar personerna, och om det är någon av dem som har en positivare eller negativare framtoning i artiklarna. Jämförelsen mellan tidningarna blir även intressant, då det

i detta fall kan urskönjas en skillnad i tidningarnas framtoning, om de ställer sig mer eller mindre vinklade vad gäller framtoningen av partiledarna.

När vi har tagit ställning till artiklarnas tendenser har vi utgått från deras framtoning i helhet. Även kring omnämnande och uttalande som Maud Olofsson och Mona Sahlin gjort. Generellt har vi inte noterat om det är neutral tendens kring uttalandena eller omnämnandena, utan endast vägt in om det är positiv eller negativ tendens. Detta för att det i den klara majoriteten inte är några positiva eller negativa tendenser kring dessa. Jämförs resultatet mellan antalet omtalanden och uttalanden med tendenserna ser vi att det inte är speciellt många i förhållande till varandra.

Anledningen till att det i vissa fall är fler tendenser än antal artiklar beror på att det i artiklarna vid olika tillfällen kommer fram negativa, blandat med positiva tendenser, där har vi markerat för båda. Således kan det komma att markeras för flera olika tendenser i artiklarna. Det är framförallt i detta avsnitt som det varit störst utrymme för tolkningar. Vi har efter att jämfört våra individuella kodningsscheman funnit att det varit under just tendenser som det funnits störst skillnad i resultat. Vi satte oss då ner och gick igenom materialet ytterligare ett par gånger för att kunna komma överens om ett gemenensamt resultat i kodningsschemat. De markeringar som vi inte varit överrens om har diskuterats och jämförts med liknande fall i andra artiklar och tidningar.

Positiva tendenser kan exempelvis vara då någon uttalat sig om partiledarna i positiva ordalag, eller om tendensen på artiklarna har en positiv underton. Genom att läsa artiklarna har vi fått en första uppfattning om hur artiklarnas tendenser varit. Följande citat av Fredrik Reinfeldt i Gunnar Jonssons artikel den 12 oktober 2008 i Dagens Nyheter, sida A8, behandlar frågan om varför Fredrik Reinfeldt åkte till Växjö när varslen på Volvo kom:

> ”Jag är en resande, närvarande, lyssnande statsminister. Men vi är många i regeringen och vi fördelade den dagen så. Vice statsminister Maud Olofsson ville gärna åka, och det tyckte jag var bra.”

Där framställer Fredrik Reinfeldt Maud Olofsson som en minister vilken alltid ställer upp, och detta med positiva ordalag.

Mona Sahlin har ungefär samma antal positivt och negativt markerade tendenser i artiklarna, men med ett mer omfattande artikelmaterial. Det här tyder på att de positiva tendenserna i artiklarna är större procentuellt gällande Maud Olofsson. Men det är tydligare positiva omtalande om Mona Sahlin än om Maud Olofsson. Ett exempel är ur Göteborgs-Posten den 26 oktober 2008, sida 26, där Jan Winter skriver om det kommande kommunalvalet i Finland: ”De försökte hitta en Mona Sahlin men Urpilainen har haft uppförsbacke, säger Djupsund.” Här framställs Mona Sahlin som en förebild för Socialdemokraterna i Finland, och Urpilainen får se det som ett kvitto med kommunalvalet, eftersom det är hennes första val.

När vi undersökt artiklarna har vi genomfört den kvantitativa innehållsanalysen på samma sätt som med de positiva tendenserna. Det handlar om att se på artiklarna i sin helhet samt att kontrollera uttalanden och omtalanden,

och om det finns någon tendens bakom dessa. Det har varit samma tillvägagångssätt i undersökandet av negativa tendenser. Men det är något enklare att direkt notera om artiklarna har en negativ tendens, då det ofta mer uttryckligt går att finna exempel på detta. Maud Olofsson har inte lika många negativa tendenser som Mona Sahlin, där resultatet pekar på nästan en fördubbling av antalet negativa tendenser mot de positiva i Göteborgs-Posten och Dagens Nyheter, förutom vad gäller Sydsvenskan som håller en konsekvent nivå på tendenserna. Men på det stora hela borde det vara ungefär tre gånger så många artiklar med tendenser i Mona Sahlins favör.

En artikel som är negativt riktad mot Maud Olofsson är en ledare i Sydsvenskan den 4 september 2008, av Tobias Lindberg om skattesänkningen som är tilltänkt pensionärerna. Rubriken lyder: ”Pensionärsfika”, och följande skriver Lindberg:

> ”Kaffepengar. Så lär en del tänka om regeringens skattesänkning för pensionärer. I synnerhet efter vad näringsminister Maud Olofsson (c) sade när reformen presenterades igår. "Vi vill signalera till pensionärerna att de skall ha tack för att de har kämpat och slitit för att bygga upp välfärden."
>
> De flesta pensionärer får cirka sjuttio kronor mer i månaden. Signalverkan kan diskuteras.”

Det är framförallt den sista meningen på citatet ovan som fått oss att placera det i kolumnen för negativ tendens. Det i kombination med rubriksättningen och en viss negativ underton som kan tydas.

Mona Sahlin har även hon figurerat i en del artiklar med negativ tendens. Störst skillnad partiledarna emellan är det i artiklarna från Göteborgs-Posten. Där är det en mindre mängd artiklar med negativ tendens för Maud Olofsson, medan det är närmare en fördubbling av antalet negativa tendenser mot antalet positiva för Mona Sahlin i dessa artiklar. I de artiklar som vi tolkat ha negativa tendenser finns det en skarpare ton. Där Maud Olofssons artiklar framförallt handlar om olika nedläggningar och varsel (Dagens Nyheter 081010:A2). I de artiklar med negativa tendenser vilka behandlar Mona Sahlin, finns en klar representation av artiklar om Socialdemokraternas och Miljöpartiets överenskommelse om ett regeringsalternativ för valet som kommer 2010. Det pågick en livlig debatt i tidningarna under hösten 2008, där alternativ bollades fram och tillbaka hur den så kallade ”krisen” (Ohlsson, Per T. Sydsvenskan 081012:A5) som uppstått i oppositionsblocket ska lösas. Mona Sahlin fick ta ansvaret för att ha uttalat ett kommande samarbete i en tvåpartikoalition med Miljöpartiet utan Vänsterpartiet. Kritiska röster lyftes från de egna leden, främst från Skåne, och LO kom att uttala sig kritiskt (Larsson, Lars – Idling, Lillemor – Wallberg, Peter Göteborgs-Posten 081010:57). Någon vecka senare gjorde Mona Sahlin enligt Göteborgs-Posten (Göteborgs-Posten 081110:40) och Dagens Nyheter (Brors, Henrik Dagens Nyheter 081102:10) en ”halv pudel” och menade att hon inte alls uttryckt att Vänsterpartiet ska ha varit utestängda från det kommande samarbetet, utan att de kommer att vara med i koalitionen.

Niklas Ekdal skriver på Dagens Nyheters ledare, A4, den 12 oktober 2008 under rubriken ”Oppositionens fria fall” om kritiken på oppositionens agerande under den rådande finanskrisen:

> ”Men när bilen är på väg i diket är det inte läge att slåss om vem som ska styra. En enkel signal från Mona Sahlin - vi står beredda om regeringen behöver oss - hade varit mer förtroendeingivande än det ostrukturerade gnället senaste veckan. Fredrik Reinfeldt kunde också, vänligt, ha signalerat en vilja att lyssna på eventuellt konstruktiva förslag i stället för att sura.”

Här riktas en från ton mot att Mona Sahlin istället för att ta tag i den situation vilken har uppstått i och med finanskrisens påverkan på finanserna. Mona Sahlin riktar ”gnäll” istället för att lämna en utsträckt hand åt regeringen till att skapa ett samarbete.

Det material vi samlat in har visat sig vara större med anknytning till Mona Sahlin. Det avspeglar sig på antalet artiklar med en neutral tendens. Majoriteten av artiklarna har inte någon värdeladdad tendens, utan skrivs objektivt med utgångspunkt på att förmedla nyheter och information till läsarna.

Vi beslutade att inte ta med uttalande och omtalande med neutral tendens i beräkningarna. Det skulle inte bli relevant på grund av den stora mängd artiklar vi arbetat med samt att det är avvikelserna vi velat ta fram. I Sydsvenskan har Mona Sahlin över 200 uttalande och omnämnande, men bara 20 tillfällen där det finns positiv eller negativ tendens. Sammanfattningsvis går det att se att Maud Olofsson har fler positiva än negativa tendenser i två av tidningarna, även Mona Sahlin har fler negativa än positiva tendenser i två av tidningarna, i den tredje är det dött lopp mellan positiva och negativa tendenser.

Vi tycker att det är glädjande att det inte är någon majoritet av värdeladdade tendenser i artiklarna. Det är framförallt som informatör och förmedlare av nyheter som dagstidningarna ska fungera. Genom att inte lägga fokus på tidningarnas politiska inriktning, har det blivit mer informellt att se hur de skriver om partiledarna.

3.3 Eget uttalande och omnämnande

	O, DN	O, GP	O, SDS	S, DN	S, GP	S, SDS
Eget uttalande	22	15	10	18	13	48
Omnämnande	35	14	31	120	99	167

Uttalanden och omnämnande är två mycket väsentliga variabler i vårt kodschema. Det utrymme vilka politikerna ges för att ha chansen att föra fram sina åsikter, ställningstaganden samt tankar är viktigt för att se deras olika utrymme. Var gång en artikel med Maud Olofsson eller Mona Sahlin trycks fungerar det som en möjlig reklamplats för dem. De får här möjligheten att ge uttalande till väljarkåren utan att behöva anstränga sig speciellt. Med knappt 1 800 000 läsare dagligen når

de en stor del av väljarna. Symbolmakten dagstidningarna har, då de utgör en dominerande inverkan på samhällets uppfattning kring referensramar, på politikerna är att dagstidningarnas artiklar fungerar som guider i utvecklingen av våra personliga och kollektiva ideal. Det utrymme de får i dagstidningarna, framförallt vad gäller uttalande, men även omnämnande är med i vår frågeställning. Ser den ut likadant för de båda partiledarna, Maud Olofsson och Mona Sahlin.

Ramarna för vad som är uttalande och omnämnande var inte så kryptiska att komma överens om. Vid direkta uttalande, citat, har vi gjort markeringar i kodschemat. De förekommer markerade i artiklarna antingen med citationstecken eller med talstreck. Ofta avslutas de med ”[…] sade Mona Sahlin”, eller ”[…] uttrycker näringsminister Maud Olofsson”.

Under kolumnen omnämnande har vi, då vi studerat materialet, kommit fram till att det är lika med att deras namn, eller titlar förekommer i texterna. Ofta har det handlat om att personer relaterat till tidigare uttalande, alltså inte direkta uttalande som hamnar under koden uttalande, eller händelser. Det är ofta deras namn nämns i ren brödtext, och har då även placerats under omnämnande.

Undersökningen vi gjort har gett oss ett resultat på att det är en stor skillnad i mängden artiklar de får uttala sig, eller blir omnämnda. Maud Olofsson, med ett mindre antal artiklar, har fått uttala sig i fler artiklar än vad Mona Sahlin gjort i relation till hur många artiklar som de är representerade i. Ett exempel på omnämnande om Maud Olofsson:

> ”Vid helgens framtidskonvent ska också de första stegen tas mot kampanjen inför valet till EU-parlamentet. Under Maud Olofssons ledning har centern gått mot en alltmer EU-positiv linje, under parollen "smalare men vassare".” (Carlbom, Mats Dagens Nyheter 081112: A14)

Mona Sahlin är betydligt mer omtalad i materialet än Maud Olofsson. De artiklar vi läst visar också på att det mer grundligt behandlar politikern Mona Sahlin i artiklarna. Det har spelat en stor roll att det under perioden vi undersökt pågått en livlig debatt om koalitionen som oppositionen bildade. Där först Vänsterpartiet var utestängt från samarbetet mellan Socialdemokraterna och Miljöpartiet, för att sedan få dörren öppnad på glänt och släppts in igen.

Ett ämne som ytterligare har skrivits mycket om rörande Mona Sahlin är då opinionssiffrorna under hösten vände, från att ha varit till klar fördel för oppositionen till att ha blivit nästan helt jämnt mellan blocken. Till en början lät det:

> ”Hur långt Mona Sahlin får med sig sitt parti vet vi ännu inte. Medan Reinfeldt tog över ett djupt demoraliserat parti som satte sitt hopp till det nya, måste Sahlin tampas med partikamrater som inte ser något problem. Varför ge upp något när opinionssiffrorna pekar mot en jordskredsseger 2010?” (Åman, Johannes Dagens Nyheter 080930:A4)

För att senare under hösten ta en ton som mer gick åt hållet att det är en splittrad opposition som inte kan ena sig bakom en politik som alternativ till regeringen.

Mona Sahlin får även mycket gratis publicering jämfört med Maud Olofsson, då Sahlin oftare representerar vänsterblocket än vad Maud Olofsson representerar högerblocket. I debatterna vilka ägde rum under hösten 2008 var det oftast Fredrik Reinfeldt mot Mona Sahlin. Efter debatterna då vinnare och förlorare ska koras nämns Sahlin mycket oftare än Olofsson.

Men som tidigare presenterats är det i de allra flesta fall i neutrala sammanhang som uttalande och omnämnande sker. Maud Olofsson får i större utsträckning uttala sig i artiklarna, än vad Mona Sahlin får. Typen av uttalande skiljer sig åt beroende på vad artiklarna handlar om.

> ”Näringsminister Maud Olofsson (c) oroas av att tre kraftjättar dikterar elpriserna i Sverige och gav i januari i uppdrag åt två särskilda förhandlare att bryta samägandet av kärnkraften.” (Magnusson, Erik Sydsvenskan 081006).

Denna typ av omnämnande som ofta relaterar till sakfrågor är mer frekventa för Maud Olofsson än Mona Sahlin, som i större utsträckning omtalas då det rör strategifrågor. Detta hör naturligtvis samman med att den stora debatten handlade om hur det kommande samarbetet mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet ska komma att utformas. Mona Sahlin har dock i en större utsträckning fått ta rollen av försvarare i olika frågor som rör hennes parti och deras ställningstagande. När ledaren för Socialdemokraterna i Göteborg, Göran Johansson, avgick spekulerades det i frågan om vem som skulle komma att ta över rollen som ”Göteborgs starke man”, vilket Göran Johansson kommit att kallas. Frågan om det är viktigt att det blir en kvinna ställs och Mona Sahlin svarar:

> ”Det finns många kvinnor och så har det inte alltid varit. Det vill jag säga som en eloge till Göran Johansson som ju många gånger fått kritik för att han haft svårt att jobba med kvinnor. Men nu ser man faktiskt att det finns väldigt många kvinnor som han stöttat och lyft fram” (Andree, Lars – Vikingsson, Karolina Göteborgs-Posten 080930:4).

Det finns en underton av att Mona Sahlin har ett jobbigt ansvar som oppositionsledare. Det riktas kritik mot att det inte direkt förts fram något alternativ till regeringen, samt att när det väl kom upp ett koalitionsförslag blev det genast ett blåsväder kring Mona Sahlin som stängt Vänsterpartiet ute. En något tuffare ton riktas mot Sahlin, som har en tuffare uppgift än vad Maud Olofsson står inför. Centerpartiet nämns i någon artikel som det parti av regeringspartierna som tappat minst väljare till oppositionen.

> ”Centerns Maud Olofsson kan trösta sig med att hennes parti har de minsta förlusterna till socialdemokraterna, med ”bara” 30 000 sympatisörer.” (Brors, Henrik Göteborgs-Posten 080916:A8)

Sedan vände oppositionen under hösten och det tog upp mer plats i artiklarna angående vad oppositionen gjorde för fel med sin politik. I de frågorna nämns Mona Sahlin ofta, men utan att själv uttala sig. Då det är en annan typ av artiklar som behandla Maud Olofsson blir det vanligare med uttalande. Då det framförallt handlar om strategifrågor när Mona Sahlin är med i artiklarna behöver journalisterna inte i samma utsträckning intervjua henne. Maud Olofsson har en större representation i sakfrågediskussioner och därmed blir det mer frekvent förekommande att hon uttalar sig. Maud Olofsson ska även representera regeringen som vice statsminister och som näringsminister. Därmed blir det vanligare att hon uttalar sig om till exempel frågor som rör bilindustrin, varsel, statligt ägande och miljöfrågor. Mona Sahlin arbetar inte på samma sätt med dessa frågor på sin dagordning då hon är partiledare för oppositionens största parti, och inte låst vid en ministerpost. Framförallt är det i frågor relaterade till Maud Olofssons ministerposter som hon omtalas, eller får uttala sig. Mona Sahlin har en bredare front hon måste representera än bara ministerposter. Detta gynnar dem olika, eftersom Maud Olofsson får chansen att uttrycka sig i större utsträckning i sakfrågor, men Mona Sahlin har en bredare front att presentera.

Ytterligare en förklaring till att Mona Sahlin får ett större utrymme vad gäller omnämnande kan vara att hon är partiledare för Sveriges största parti, och ofta kopplas samman med de olika fackliga organisationerna. Centerpartiet har inte samma representativitet bland väljarna, och kan på så sätt falla bort något då det är enklare för granskande journalister att vända sig till Moderaterna och Socialdemokraterna då de behöver uttalande från de olika blocken.

Hur omnämnandena ser ut är även något som vi intresserat oss av. Det är oftare som Mona Sahlin omtalas som hon, henne eller liknande. Maud Olofsson däremot, omtalas oftare med titlar som näringsministern, centerledaren och liknande. Vi upplever i och med detta att Mona Sahlin är Mona Sahlin med hela svenska folket, medan Maud Olofsson får rollen av politiker och inte som privatperson.

3.4 Sakfrågor eller strategifrågor

	O, DN	O, GP	O, SDS	S, DN	S, GP	S, SDS
Strategifrågor	5	6	7	15	8	33
Sakfrågor	14	7	13	20	15	9

För att kunna se de olika värderingarna i uttalande och omtalande har vi även tagit notis om det skett i samband med strategifrågor eller sakfrågor. Det visar i vilka sammanhang som dagstidningarna skriver om partiledarna, Maud Olofsson och Mona Sahlin, och i vilka typer av frågor de blir intressanta att ha med.

När vi bestämde oss för att ta med dessa typer av frågor ville vi placera markeringarna i samband med uttalande eller omtalande, vi har inte markerat varenda enskild strategi- eller sakfråga då det inte är relevant för det vi ville

undersöka. Det är alltså i kombination med uttalande och omtalande som vi är intresserade av om det är sakfrågor eller strategier.

I vårt material har vi även tagit beslut att vi gör markeringen i vårt kodschema för de olika typerna av frågor. Om det är en mening där det stolpas upp och nämns flera sakfrågor efter varandra, har vi valt att markera dessa som en sakfråga. Just för att det viktiga inte är det enskilda antalet sakfrågor, utan om uttalande eller omnämnande sker i samband med olika typer av frågor. Efter en partiledardebatt i radions Studio Ett, mellan Fredrik Reinfeldt och Mona Sahlin, skriver Barbro Hedvall i sin ledarartikel i Dagens Nyheter, sida A2, den 18 oktober 2008:

> ”Så var det också fjärde gången denna vecka. Lugnt och pedagogiskt avverkade de ämnena: invandring, miljöpolitik, a-kassan, varslen, vargjakt, sverigedemokrater, EMU. Och de var förbluffande ense.”

Här presenteras det många sakfrågor, men vi har valt att göra bara en markering i kodschemat eftersom det är ett omnämnande av Mona Sahlin, i kombination med sakfrågor.

Vi har arbetat med samma metod när vi med kodschema undersökt artiklarna för att leta upp uttalande och omtalande i kombination med strategifrågor. Mona Sahlin nämns i samband med strategifrågor oftare, detta framförallt för att det under hösten diskuterats och debatterats om hur oppositionen ska komma att formera sig inför valet 2010. Här diskuteras det frekvent om Lars Ohlys vara eller inte vara i en röd-grön koalition. Först får Ohly inte vara med, men efter att kritik riktats mot Mona Sahlin drar hon tillbaka uttalandena och öppnar dörren på glänt igen för att Västerpartiet ska få vara med de andra två partierna i oppositionen. Det är oftast i dessa artiklar som de förekommer strategifrågor. Sydsvenskan har mest frekvent använt sig av strategifrågor för båda partiledarna. Ett exempel på ett citat av Maud Olofsson som behandlar strategifrågor:

> ”Vi ska arbeta mer öppet och inkluderande. Vi bjuder också in människor utanför våra partiorganisationer, sade centerledaren Maud Olofsson.” (Magnusson, Erik Sydsvenskan 081022:A6).

Det är intressant att Maud Olofsson har en större representation av sakfrågor än Mona Sahlin i Sydsvenskan då totala antalet artiklar är 19 för Olofsson och 45 för Sahlin. Det visar också på att antalet strategifrågor är vanligt förekommande i Sydsvenskan för Mona Sahlin, det är 33 mot 9 för Maud Olofsson.

Resultatet är intressant då det visar att Maud Olofsson har färre antal artiklar än Mona Sahlin. Men relativt sett är det vanligare att Maud Olofsson presenteras med den typ av frågor vi undersökt. Det visar att en stor mängd artiklar relaterar till Mona Sahlin utan att innehålla sakfrågor eller strategifrågor. Det är vanligare förekommande.

3.5 Personrelaterat

	O, DN	O, GP	O, SDS	S, DN	S, GP	S, SDS
Personrelaterat	4	0	3	4	3	8

Vid genomförandet av vår underökning har vi haft intresse av att undersöka i vilken mån det förekommer personrelaterade kommentarer om Maud Olofsson och Mona Sahlin. Vi ville ta reda på om detta var någonting vanligt förekommande i undersökningsmaterialet. Behandlas de som privatpersoner eller politiker är en av de frågor vi ville ta reda på genom att analysera texterna utifrån denna variabel.

Ramarna för vad vi tolkat som personrelaterat har varit klara att hålla oss till. Personrelaterade frågor har varit de vilka riktar sig rakt mot personen i fråga, och inte har med innehållet i artiklarna att göra. Ett exempel vi höjde på ögonbrynen för var en ledarartikel från Sydsvenskan, sida A4, den 30 november 2008 då följande avslutar en artikel som handlar om att Mona Sahlin vill att staten går in som tillfällig ägare i biltillverkarna Volvo och Saab.

> ”Det hjälper föga att Sahlin inte är ensam. Enligt en opinionsundersökning beställd av fackförbundet Sveriges ingenjörer vill 68 procent av svenskarna att staten tillfälligt går in som ägare av Volvo Personvagnar om Ford i USA inte kan rädda bolaget. Volvo och Saab sägs behöva en ägarmässig "parkeringsplats". Och parkeringsböter är, som bekant, inget som bekymrar Mona Sahlin.”

Den avslutande meningen är direkt kopplad till personen Mona Sahlin, och artikeln hade kunnat skrivas utan att nämna detta påhopp.

Andra exempel på personrelaterat material vi funnit är bland annat vilken bil Maud Olofsson kör:

> ”Själv kör Maud Olofsson en Ford Focus, miljöbil. Anledningen till att det inte blev en svensktillverkad bil är att det när hon beställde bilen, julafton 2001, inte fanns några miljöbilar i Sverige.” (Björklund, Marianne, Dagens Nyheter 081004:A14).

Artikeln handlar i och för sig om bilindustrin, men artikelns inriktning är hur regeringen kommer att investera pengar i bilindustrin, och lägga mer på forskning om att effektivisera bilparken i Europa, samt att pengar ska investeras i infrastrukturen.

Vi ser det mycket positivt att vi funnit få markeringar som vi kunnat placera under kolumnen personrelaterat. Vi anser att det tyder på att dagstidningarna inriktar sig på att leverera nyheter och att skvaller och personrelaterade frågor lämnas åt en annan grupp av tidningar. Resultatet talar för att det är som politiker de presenteras i dagstidningarna, det är bara i mycket få fall där de är privatpersonerna och inte politikerna.

4 Sammanfattning

När vi nu genomfört analyserna av de olika variablerna kommer vi fram till att slutgiltigt sammanfatta resultatet, samt besvara vår frågeställning gällande om det är någon skillnad i framställningen av Maud Olofsson och Mona Sahlin. Vad den eventuella skillnaden i så fall beror på.

Vid en första anblick av resultatet ser vi att Mona Sahlin är klart mer representerad än Maud Olofsson i dagstidningarna. Vi tror att det framförallt beror på att Mona Sahlin och Socialdemokraterna deltog i debatten om hur ett kommande regeringsalternativ ska se ut. Det var en debatt där först Vänsterpartiet stängdes ute för att sedan få dörren öppnad på glänt och bjöds in till en trepartikonstellation med Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Mona Sahlin fick här besvara många frågor angående vänsterpartiets vara eller icke vara. Det här resultatet lyser även igenom då Mona Sahlin syns mer i samband med strategifrågor. Maud Olofsson är inte i behov av att skapa ett alternativ till den regering hon redan sitter i.

Mona Sahlin ses även som huvudrepresentant för oppositionen, medan Maud Olofsson hamnar i skymundan av Fredrik Reinfeldt som är statsminister. Maud Olofsson har en övervägande koppling till sakfrågor, då hon i egenskap av vice statsminister och näringsminister svarar för det områdena. Sakfrågor och strategifrågor har vi valt att markera i kombination med uttalanden eller omnämnanden. Vi har inte markerat varje enskilt fall, eftersom det inte är relevant för hur dagstidningarna väljer att skriva om partiledarna.

Då rapporteringen bland annat handlar om varsel, investeringar i infrastruktur, skattesänkningar miljöfrågor med mera väljer journalisterna att intervjua Olofsson som representant för regeringen. Här drar Mona Sahlin en viss fördel, då hon inte är specialiserad inom något visst område, uttalar hon sig mer generellt som representant för oppositionen i fler frågor.

Då det är ett större material med Mona Sahlin jämfört med Maud Olofsson blir siffrorna högre generellt, med vissa undantag, i kodschemat för Sahlin. Typen av exempelvis kritik, finner vi dock vara något fränare mot Mona Sahlin än mot Maud Olofsson. Det tror vi kan bero på att Mona Sahlin befinner sig på en mer utsatt position, som partiledare för Sveriges största parti, som representant för oppositionen samt alternativet till statsministerposten om regeringsskifte skulle ske efter nästa val. Maud Olofsson har en något mer tillbakadragen position som kan uppfattas som tryggare då de är fyra partier som står bakom varandra i regeringen.

Vår uppfattning är även att det vid fler tillfällen handlar om försvar för Mona Sahlin än Maud Olofsson, vilket vi tror kan bero på spekulationerna om hur oppositionen ska formera sig.

Deras framtoning i artiklarna skiljer sig även åt något då Maud Olofsson oftare beskrivs med titel av något slag, som näringsminister, centerledare eller vice statsminister, än vad Mona Sahlin gör. Utformningen av texterna där Mona Sahlin nämns har en tendens av att vara utformade som löpande texter där det är vanligare att Sahlin skrivs som ”hon” eller ”henne”. Det tror vi kan bero på att Mona Sahlin är Mona Sahlin med hela svenska folket och att Maud Olofsson har rollen av politiker mer än privatperson. När det förekommer uttalande av partiledarna ser vi att det är rättvisa framställningar som förekommer. Det är inte någon speciell vinkling av citaten utan de är relevanta för artiklarna. Någon direkt skillnad mellan Maud Olofsson och Mona Sahlins citeringar finner vi inte.

Vi har blivit glatt överraskade av resultatet vi mött i undersökningen med hur få tillfällen utseende är med i artiklarna. Det var bara i ett, för Maud Olofsson, respektive två fall, för Mona Sahlin, av de totalt 183 artiklarna som utseende fanns med. Resultatet blev inte det som vi från början trodde. De handlade om accessoarer, Maud Olofssons rosa kavaj, och Mona Sahlins klapprande klackar. Endast i ett fall skrivs det om Mona Sahlins slitna utseende. Vi uppskattar framförallt att dagstidningarna ägnar sig åt nyhetsrapportering och inte åt bedömningar av personernas utseende. Det tyder också på att den uppfattning vi hade innan undersökningen har byggts upp av andra media än dagstidningar. De talar till sina mottagare med hjälp av fakta och är inte i samma behov av att framställa rapporteringen visuellt. En intressant aspekt var dock att då Maud Olofssons kavaj kom på tal nämndes i samma mening de andra partiledarna i regeringens klädsel. Det var alltså inte endast Maud Olofssons klädsel som behandlades i artikeln.

Tendenserna i artikelmaterialet väger åt det neutrala. Beroende på att vi i vår undersökning sett till hur hela artiklarnas tendens sett ut. Här har de flesta artiklarna inte varit värdeladdade, utan de har ett rapporterande syfte. Vi har sett en viss skillnad mellan Olofsson och Sahlin, men det kan bero på att materialet är större rörande Mona Sahlin. Dock tycker vi att det finns en tydligare negativ tendens i de negativa artiklarna rörande Mona Sahlin än de negativa artiklarna om Maud Olofsson.

5 Referenser

Agenda, Sveriges Television/SVT2, 21.15, 090308.

Barker, Chris, 2008. *Cultural Studies Theory & Practi*ce. Tredje upplagan. London: Sage publications Ltd.Dagens Nyheter, 2009. *”Kort om Dagens Nyheter”* [online] http://www.dn.se/info/korta-fakta-1.519470. 090518.

Dahlgren, Peter, 2004. ”Medborgarkulturer via medierna: en förutsättning för demokrati”, s. 405-430 i Nord, Lars – Strömbäck, Jesper (red.) *Medierna och demokratin.* Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wägnerud, Lena, 2007. *Metodpraktikan –Konsten att studera samhälle, individ och marknad.* Tredje upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Göteborgs - Posten, 2008. *”Räckvidd och upplaga”* [online] http://www.gp.se/gp/jsp/Crosslink.jsp?d=778. 090518

Håkansson, Niklas, 2004. ”Politiker och journalister –kamp om presentation och representation”, 197-220 i Nord, Lars – Strömbäck, Jesper (red.) *Medierna och demokratin.* Lund: Studentlitteratur.

Mittuniversitetet, 2006. *”Därför kan du inte låta bli att läsa detta”* [online] http://www.miun.se/Mittuniversitetet/Forskning/Samlingsida-Person-intervjuer/24835/. 090520

Mittuniversitetet 2006. *”Jesper Strömbäck ny professor vid Mittuniversitetet”* [online] http://www.miun.se/Mittuniversitetet/Nyheter/Press/Pressmeddelanden/24503/ 090520

Nilsson, Malin, 2004. ”Mediernas makt över tanken”, s.343-366 i Nord, Lars – Strömbäck, Jesper (red.) *Medierna och demokratin.* Lund: Studentlitteratur.

Nord, Lars, 2001. *Vår tids ledare –En studie av den svenska dagspressens politiska opinionsbildning.* Stockholm: Carlssons.

Socialdemokraterna, 2007. ”*CV”* [online] http://www.socialdemokraterna.se/Mona/CV-. 090518

Statsvetenskapliga Institutionen i LundStatsvetenskapliga Institutionen i Lund, 2009. *”Länkar”* [online] http://www.svet.lu.se/css_laenkar.lasso?-token.page=Laenkarallmaent&-token.topmenu=laenkar. 090518

Strömbäck Jesper, 2000. *Makt och medier –En bok om samspelet mellan medborgarna, medierna och de politiska makthavarna.* Lund: Studentlitteratur.

Sydsvenskan, 2009. *”Om Sydsvenskan”* [online] http://sydsvenskan.se/globalinfo/article93896/Om-Sydsvenskan-.html. 090518

Maud Olofsson DN

Björklund, Marianne, 2008. ”450 miljoner ska få fart på svenska miljöbilar”, *Dagens Nyheter,* 4 oktober 2008, s. A14.

Brors, Henrik, 2008. ”248 000 väljare har flytt från alliansen till Sahlin”, *Dagens Nyheter*, 16 september 2008, s. A08.
Brors, Henrik, 2008. ”Skakig krona kan göra euron till valfråga”, *Dagens Nyheter*, 12 oktober 2008, s. A15.
Brors, Henrik, 2008. ”Idéer mot krisen saknades i partiledarnas tredje rond” *Dagens Nyheter*, 16 oktober 2008, s. A10.
Brors, Henrik, 2008. ”Svårt för Sahlin bryta ond spiral”, *Dagens Nyheter*, 2 oktober 2008, s. A10.
Carlbom, Mats, 2008. ”Bra skola Olofssons nya mål”, *Dagens Nyheter*, 12 november 2008, s. A14.
Carlbom, Mats, 2008. ”Ny hemsida ska stärka borgerlig enighet” *Dagens Nyheter*, 22 oktober 2008, s. A10.
DN, Ledare, 2008. ”Krishanteringens konst”, *Dagens Nyheter*, 10 oktober 2008, s. A02.
Jacobsson, Cecilia, 2008. ”Många äldre känner sig särbehandlade”, *Dagens Nyheter*, 18 oktober 2008, s. B07.
Jacobsson, Cecilia, 2008. ”Krav på krafttag efter byggvarslet”, *Dagens Nyheter*, 26 november 2008, s. B04.
Jonsson, Gunnar, 2008. ”Lägg grimma på girigheten", *Dagens Nyheter*, 12 oktober 2008, s. A08.
Kainz Rognerud, Knut, 2008. ”Politikerna blir lurade av företagen”, *Dagens Nyheter*, 8 september 2008, s. C02.
Karlsson, Lars Ingmar. – Jonsson, Gunnar, 2008. ”Sju miljarder i klimathjälp” *Dagens Nyheter*, 10 september 2008, s. A12.
Kjöller, Hanne, 2008. ”Vilket bottennapp!”, *Dagens Nyheter*, 16 oktober 2008, s. A02.
Lucas, Dan, 2008. ”Postchefens dubbla inkomst väcker ilska”, *Dagens Nyheter*, 20 november 2008, s. C08.
Malmborg, Jan, 2008. ”Samer kräver del av vinst från vindkraft”, *Dagens Nyheter*, 22 september 2008, s.A07.
Nandorf, Tove, 2008. ”Helomvändning av regeringen”, *Dagens Nyheter*, 26 september 2009, s. A08.
Roos, Ragnar, 2008. ”Valuta för pengarna”, *Dagens Nyheter*, 10 september 2008, s. A04.
Sandberg, Peter, 2008. ”Miljarder till vägarna”, *Dagens Nyheter*, 12 september 2008, s. A14.
Stenberg, Ewa. – Barkman, Clas. – Carlbom, Mats. – Ståhlberg, Carin, 2008. ”Reinfeldt i halvtid”, *Dagens Nyheter*, 14 september 2008, s. A16.
Sörbring, Gunnar, 2008. ”M vill slopa skatt på miljöbilar”, *Dagens nyheter*, 10 oktober 2008, s. A08.
Åberg, Anna, 2008. ”Nationell varselgeneral ska utses”, *Dagens Nyheter*, 12 oktober 2008, s. A08.

Maud Olofsson, GP

Bahari, Raja, 2008. ”och politiker vill visa hur deras vardag ser ut”, *Göteborgs-Posten,* 16 september 2008, s. A46.
Byström, Gabriel, 2008. ”Utredning på gränsen till haveri”, *Göteborgs-Posten,* 14 september 2008, s. 78.
Göteborgsposten, EkoPol, 2008. ”Nationell varsel- general utses”, *Göteborgs-Posten,* 12 oktober 2008, s. 58(1).
Henriksson, Dick, 2008. ”Sänkt skatt viktig fråga för alliansen även vårdfrågorna centrala när de borgerliga partierna presenterade den gemensamma strategin inför valet”, *Göteborgs-Posten,* 22 oktober 2008, s. 62(1).
Henriksson, Dick, 2008. ”Alliansen laddar för en nystart”, *Göteborgs-Posten,* 20 oktober 2008, s. 40(1).
Johansson, Ida, 2008. ”Samordning i snabb takt för att klara”, *Göteborgs-Posten,* 10 oktober 2008, s. 52(1).
Lövgren, Stephan, 2008. ”Olofsson kom till paris utan löften ... men alla blir nöjda med en skrotbilspremie”, *Göteborgs-Posten,* 4 oktober 2008, s. 72(1).
Nyström, Ulf, 2008. ”Alliansen väljer nya vägar före rälsen”, *Göteborgs-Posten,* 12 september 2008, s.4(1).
Rehn, Per-Anders, 2008. ”Sju miljarder till åtgärder för klimatet i årets budget finns pengar för att utreda skredrisken längs göta älv”, *Göteborgs-Posten,* 10 september 2008, s. 51(1).
Rehn, Per-Anders, 2008. ”Pensionärer får sänkt skatt - för lite tycker s”, *Göteborgs-Posten,* 4 september 2008, s. 48(1).

Maud Olofsson, SDS

Habul, Kenan – Lönnaeus, Olle, 2008. ”Miljarder ska få bort flaskhalsar. Utbyggnad av järnvägar får vänta. Regeringens kortsiktiga satsning på infrastruktur läggs på vägarna.”, *Sydsvenskan,* 12 september 2008, s.A06(E3).
Ledare, 2008. ”Sanning eller konsekvens”, *Sydsvenskan,* 16 september 2008, s. A04(E1E2E3).
Ledare, 2008. ”Försvarligt trotsallt”, *Sydsvenskan,* 14 september 2008, s. A04(E3).
Ledare, 2008. ”Lugn i stormen”, *Sydsvenskan,* 10 oktober 2008, s. A04(E1E2E3).
Lindberg, Tobias, 2008.”Pensionärsfika?”, *Sydsvenskan,* 4 september 2008, s. A04(E1E2E3).
Lindberg, Tobias, 2008. ”Takhöjning kan löna sig”, *Sydsvenskan,* 12 november 2008, s. A04(E1E2E3).
Lönnaeus, Olle – Magnusson, Erik, 2008. ”Halvtid – dags att se över laguppställningen”, *Sydsvenskan,* 16 september 2008, s. A06(E3).
Lönnaeus, Olle, 2008. ”Katastrofställning i halvtid”, *Sydsvenskan,* 14 september 2008, s. A06(E1).
Lönnaeus, Olle, 2008. ”Klimatsatsningar räknas som bistånd. Regeringen anklagas för att flytta runt pengar.”, *Sydsvenskan,* 10 september 2008, s. A11(E1E2E3).
Magnusson, Erik, 2008. ”Enighet belönas inte av väljarna”, *Sydsvenskan,* 22 oktober 2008, s. A07(E1E2E3).

Magnusson, Erik, 2008. ”Sammansvetsad kvartett söker folklig hjälp. Samråd och lokala kontor ska underlätta för alliansen att lägga upp riktlinjerna inför valet.”, *Sydsvenskan,* 22 oktober 2008, s.A06(E1E2E3).
Magnusson, Erik, 2008. ”Kraftjättarnas samägande höjer elpriset”, *Sydsvenskan,* 6 oktober 2008, s. A06(E1E2E3).
Meri, Tiina, 2008. ”Att skola en entreprenör”, *Sydsvenskan,* 22 september 2008, s. A04(E1E2E3).
Ohlsson T, Per, 2008. ”Per T Ohlsson Söndag – 14 September 2008”, *Sydsvenskan,* 14 september 2008, s. A05(E3).
Olofsson, Maud – Husmark Perhsson, Cristina, 2008. ”AKTUELLA FRÅGOR, gränsregionerna får egen statistik”, *Sydsvenskan,* 18 september 2008, s. A05(E1E2E3).
Skogkär, Mats, 2008. ”Alliansen 2.0”, *Sydsvenskan,* 22 oktober 2008, s. A04(E1E2E3).
Skogkär, Mats, 2008. ”Tryggare kan ingen vara”, *Sydsvenskan,* 14 oktober 2008, s. A04(E1E2E3).
Tidningarna Telegrambyrå, 2008. ”C vill höja skatt på bensinbilar. Miljöbilsförare slipper fordonsskatten”, *Sydsvenskan,* 16 november 2008, s. A10(E1).
Tidningarnas Telegrambyrå, 2008. ”Energiutredare föreslår vattenmätare i alla hem”, *Sydsvenskan,* 16 november 2008, s. A10(E1).

Mona Sahlin, DN

Beser, Nathalie, 2008. ”Kronfall ger ökat stöd för euron”, *Dagens Nyheter,* 24 november 2008, s. C02.
Brors, Henrik, 2008. ”248 000 väljare har flytt från alliansen till Sahlin”, *Dagens Nyheter,* 16 september 2008, s. A08.
Brors, Henrik, 2008. ”Idéer mot krisen saknades i partiledarnas tredje rond”, *Dagens Nyheter,* 16 oktober 2008, s. A10.
Brors, Henrik, 2008. ”Rekordmånga väljare otrogna”, D*agens Nyheter,* 12 november 2008, s. A15.
Brors, Henrik, 2008. ”Svårt för Sahlin att bryta ond spiral.”, *Dagens Nyheter,* 2 november 2008, s. A10.
Brors, Henrik, 2008. ”Jakten på röster kan ge s minskat inflytande”, *Dagens Nyheter,* 18 november 2008, s. A12.
Brors, Henrik, 2008. ”Politikerna väntar tills opinionen svänger”, *Dagens Nyheter,* 24 november 2008, s. C02.
Brors, Henrik, 2008. ”Vänstern tappar väljare efter oppositionens gräl”, *Dagens Nyheter,* 28 november 2008, s. A12.
Brors, Henrik, 2008. ”FRA satte s i medieskugga”, *Dagens Nyheter,* 2 oktober 2008, s. A17.
Brors, Henrik, 2008. ”Stort förtroende för Reinfeldt”, *Dagens Nyheter,* 12 oktober 2008, s. A08.
Brors, Henrik, 2008. ”Sahlin beordrades att vänsterprassla”, *Dagens Nyheter,* 14 oktober 2008, s. A12.

Brors, Henrik, 2008. ”Volvo och vargar i partiledarduell”, *Dagens Nyheter,* 18 oktober 2008, s. A08.
Carlbom, Mats, 2008. ”S-besked dröjer om framtida samarbete”, *Dagens Nyheter,* 20 september 2008, s. A10.
DN, Ledare, 2008. ”På tal om rättvisa.”, *Dagens Nyheter,* 30 november 2008, s.A02.
DN, Ledare, 2008. ”Krishanteringens konst”, *Dagens Nyheter,* 10 oktober 2008, s. A02.
DN, Ledare, 2008. ”Triangeldramat”, *Dagens Nyheter,* 14 oktober 2008, s. A02.
DN, Ledare, 2008. ”Salt i Sahlins sår”, *Dagens Nyheter,* 16 oktober 2008, s. A02.
Ekdal, Niklas, 2008. ”Reformera mera”, *Dagens Nyheter,* 14 september 2008, s. A04.
Ekdal, Niklas, 2008. ”Politikens teater”, *Dagens Nyheter,* 26 oktober 2008, s. A04.
Ekdal, Niklas, 2008. ”Oppositionens fria fall”, *Dagens Nyheter,* 12 oktober 2008, s. A04.
Hedvall, Barbro, 2008. ”Fjärde gången”, *Dagens nyheter,* 18 oktober 2008, s. A02.
Hedvall, Barbro, 2008. ”Barbro Hedvall: Blås inte på elden.”, *Dagens Nyheter,* 2 oktober 2008, s. A04.
Hedvall, Barbro, 2008. ”Barbro Hedvall: Procent och princip.”, *Dagens Nyheter,* 12 november 2008, s. A04.
Jacobsson, Cecilia, 2008. ”Reinfeldt vill sänka bonusar”, *Dagens Nyheter,* 18 oktober 2008, s. B02.
Jonsson, Gunnar, 2008. ”Lägg grimma på girigheten”, *Dagens Nyheter,* 12 oktober 2008, s. A08.
Karlsson, Lars-Ingmar – Molin, Kari, 2008. ”Ohly hoppfull efter invit från s-mp”, *Dagens Nyheter,* 22 oktober 2008, s. A14.
Karlsson, Lars-Ingmar, 2008. ”Ohly kräver samarbete på lika villkor”, *Dagens nyheter,* 20 oktober 2008, s. A07.
Karlsson, Lars-Ingmar – Molin, Kari – Björklund, Marianne – Brors, Henrik, 2008. ”S-mp-förlovning får hård intern kritik”, *Dagens Nyheter,* 10 oktober 2008. s. A12.
Karlsson, Lars-Ingmar, 2008. ”S säger ja till Lissabonfördraget”, *Dagens Nyheter,* 4 oktober 2008, s. A16.
Karlsson, Lars-Ingmar, 2008. ”S och mp vill satsa på snabbtåg och kollektivtrafik”, *Dagens Nyheter,* 28 november 2008, s. A14.
Kihlström, Staffan, 2008. "Jobben i fokus just nu i Göteborg", *Dagens Nyheter,* 18 november 2008, s. A09.
Kjöller, Hanne, 2008. ”Vilket bottennapp!”, *Dagens Nyheter,* 16 oktober 2008, s. A02.
Littorin, Jens, 2008. ”Miliband kommer att spela stor roll". Sahlin berömmer mannen som väntas bli nästa Labourledare.”, *Dagens Nyheter,* 22 september 2008, s. A19.
Molin, Kari, 2008. ”Curt Persson ny ordförande i PRO”, *dagens nyheter,* 14 oktober 2008, s. A08.
Molin, Kari, 2008. ”Vänsterpartiet accepterar budgetreglerna”, *Dagens Nyheter,* 28 oktober 2008, s. A13.

Molin, Kari, 2008. ”Språkrören fortsätter sikta på tvåpartiregering”, *Dagens Nyheter*, 18 oktober 2008, s. A08.
Molin, Kari, 2008. ”Mp försökte charma skeptiska LO-fack”, *Dagens Nyheter*, 20 november 2008, s. A13.
Molin, Kari, 2008. ”Sahlin ser bortom bråket S-ledaren lovar ett glasklart alternativ från oppositionen till sommaren 2010.”, *Dagens Nyheter,* 16 november 2008, s. A11.
Nandorf, Tove, 2008. ”Fp försonas om FRA-lag.”, *Dagens Nyheter*, 4 oktober 2008, s. A12.
Roos, Ragnar, 2008. ”Reinfeldtraket”, *Dagens Nyheter,* 16 november 2008, s. A02.
Roos, Ragnar, 2008. ”Ragnar Roos: Bundna till 2014.”, *Dagens Nyheter,* 4 november 2008, s. A04.
Stenberg, Ewa – Barkman, Clas – Carlbom, Mats – Ståhlberg, 2008. ”Reinfeldt i halvtid”, *Dagens Nyheter,* 14 oktober 2008, s. A16.
Söderling, Fredrik, 2008. ”S gör kulturen till valfråga.”, *Dagens Nyheter,* 22 november 2008, s. A02.
Thelenius, Conny, 2008. ”Reinfeldt lovade sänkta skatter under chatt med DN:s läsare”, *Dagens Nyheter,* 16 september 2008, s. A10.
Tidningarnas Telegrambyrå, 2008. ”Kolleger lade blommor på Lindhs grav”, *Dagens Nyheter,* 12 september 2008, s. A09.
Tidningarnas Telegrambyrå, 2008. ”Håkan Juholt tar över efter Ulvskog”, *Dagens Nyheter*, 4 oktober 2008, s. A11.
Åman, Johannes, 2008. ”Sahlins svarta vecka”, *Dagens Nyheter,* 18 oktober 2008, s. A02.
Åman, Johannes, 2008. ”Johannes Åman: Misstron gäller själva vänsterpartiet.”, *Dagens Nyheter,* 8 oktober 2008, s. A04.
Åman, Johannes, 2008. ”Johannes Åman: Staden annorlunda.”, *Dagens Nyheter,* 14 november 2008, s. A04.
Åman, Johannes, 2008. ”Johannes Åman: Skolpolitik för förlorare.”, *Dagens Nyheter*, 30 september 2008, s. A04.

Mona Sahlin, GP

Andree, Lars – Vikingsson, Karolina, 2008. ”hulthén tar över efter johansson”, *Göteborgs-Posten,* 30 september 2008. s. 4(1).
Andree, Lasse, 2008. ”vi har två år på oss för att vända utvecklingen”, *Göteborgs-Posten*, 22 september 2008, s. 6(1).
Andree, Lars, 2008. ”Göteborg slagfält i kommunvalet oppositionen laddar för ett maktskifte”, *Göteborgs-Posten,* 22 september 2008, s. 6(1).
Düsing, Pär, 2008. ”Miljardsatsning på kommunerna får 24 miljarder för att möta lågkonjunkturen”, *Göteborgs-Posten,* 9 september 2008, s. 44(1).
Düsing, Pär, 2008. ”Sahlin kräver jobbåtgärder nu”, *Göteborgs-Posten,* 8 oktober 2008, s. 52(1).
Ekmark, Malin, 2008. ”Ledare”, *Göteborgs-Posten,* 6 oktober 2008, s. 43(1).
Eriksson, Mathias, 2008. ”De isländska männen bäst i europa på att ta ut pappaledighet”, *Göteborgs-Posten,* 16 september 2008, s. 14(1).

Fredrik, 2008. ”Ingen garanti för kronprinsar”, *Göteborgs-Posten,* 26 september 2008, s. 2(1).
Genborg, Kenny, 2008. ”Ja, regeringen slår ifrån sig problemet men, det är nu något måste göras och, nytt kapital är det allra viktigaste”, *Göteborgs-Posten,* 30 november 2008, s. 58(1).
GP 1011-08, 2008. ”De nyaste moderaterna”, *Göteborgs-Posten,* 10 november 2008, s. 2(1).
GP 149-08, 2008. ”Prata med väljarna!”, *Göteborgs-Posten,* 14 september 2008, s. 2(1).
GP 1610-08, 2008. ”Matchen är inte avgjord”, *Göteborgs-Posten,* 16 oktober 2008, s. 2(1).
GP 1611-08, 2008. ”Det har äntligen vänt”, *Göteborgs-Posten,* 16 november 2008, s. 2(1).
GP 2210-08, 2008. ”Enighet om enighet”, *Göteborgs-Posten,* 22 oktober 2008, s. 2(1).
GP 810-08, 2008. ”När östros rör till det”, *Göteborgsposten,* 8 oktober 2008, s. 2(1).
GP, ANALYS, 2008. ”Alla talade om västsverige”, *Göteborgs-Posten,* 16 oktober 2008, s. 52(1).
GP, ANALYS, 2008. ”Samarbete jobbigast för ohly”, *Göteborgs-Posten,* 10 november 2008, s. 40(1).
GP, EkoPol, 2008. ”Sahlin lade blommor på anna lindhs grav”, *Göteborgs-Posten,* 12 september 2008, s. 50(1).
Gp:s krönikör, 2008. ”Många är kallade men bara en är utvald”, *Göteborgs-Posten,* 30 september 2008, s. 4(1).
GP, Ledare, 2008. ”Kostsamt”, *Göteborgs-Posten,* 22 september 2008, s. 2(1).
GP, Ledare, 2008. ”Ledare”, *Göteborgs-Posten,* 26 oktober 2008, s. 2(1).
GP, Ledare, 2008. ”tyket”, *Göteborgs-Posten,* 12 oktober 2008, s. 2(1).
GP, Ledare, 2008. ”Ledare”, *Göteborgs-Posten,* 6 oktober 2008. s. 2(1).
GP, Ledare, 2008. ”Tyket”, *Göteborgs-Posten,* 30 november 2008, s. 2(1).
GP, Ledare, 2008. ”Förtroende – en hårdvaluta”, *Göteborgs-Posten,* 16 november 2008, s. 2(1).
GPTT, 2008. ”Sahlin: bygg hyreslägenheter”, *Göteborgs-Posten,* 30 november 2008, s. 60(1). Henriksson, Dick, 2008. ”Misstro hinder för samarbetet”, *Göteborgs-Posten,* 24 november 2008, s. 34(1).
Larsson, Lars – Idling, Lillemor – Wallberg, Peter, 2008. ”S-mp-koalition möts av intern kritik”, *Göteborgs-Posten,* 10 oktober 2008, s. 57(1).
Lenken, Peter, 2008. ”En saklig och klok lagspelare - men svår att beskriva privat”, *Göteborgs-Posten,* 22 oktober 2008, s. 4(1).
Rehn, Per-Anders, 2008. ”Volvo och saab inget för pensionsfonderna”, *Göteborgs-Posten,* 30 november 2008, s. 58(1).
Rehn, Per-Anders, 2008. ”S-v-mp står långt ifrån varandra när det gäller skattepolitiken”, *Göteborgs-Posten,* 12 november 2008, s. 68(1).
Rehn, Per-Anders, 2008. ”Tröga samtal bekymrar ohly”, *Göteborgs-Posten,* 2 november 2008, s. 61(1).
Sköld, Maria, 2008. ”Vården kan bli valfråga stor undersökning gjord 2006 kan ge bild av kommande strider”, *Göteborgs-Posten,* 26 oktober 2008, s. 59(1).

Sköld, Maria, 2008. ”S och mp oense om stöd till väst”, *Göteborgs-Posten,* 22 oktober 2008, s. 64(1).
Sköld, Maria, 2008. ”Vem vinner första duellen?”, *Göteborgs-Posten,* 12 oktober 2008, s. 58(1).
Sköld, Maria, 2008. ”Minskat gap mellan blocken alliansen rycker fram i ny mätning”, *Göteborgs-Posten,* 16 november 2008, s. 54(1).
tv-krönikan, 2008. ”Cnn briljerar i valvake-tv”, *Göteborgs-Posten,* 6 november 2008, s. 14(1).
Winter, Jan, 2008. ”Krisen hettar till finländskt lokalval”, *Göteborgs-Posten,* 26 oktober 2008, s. 26(1).

Mona Sahlin, SDS

Andreasson, Kennet, 2008. ”Välfärd på olika sätt”, *Sydsvenskan,* 20 november 2008, s. A04(E1E2E3).
Andreasson, Kennet, 2008. ”Moderater på offensiven”, *Sydsvenskan,* 10 november 2008, s. A04(E1E2E3).
Avellan, Heidi, 2008. ”Vilja eller vela”, *Sydsvenskan,* 14 oktober 2008, s. A04(E1E2E3).
Besara, Nisha, 2008. ”Sverige har en självgod statsminister”, *Sydsvenskan,* 14 oktober 2008, s. A05(E1E2E3).
Borgström, Henrik, 2008. ”I brännpunkten. Regeringen måste ut ur garderoben”, *Sydsvenskan,* 28 november 2008, s. A05(E1E2E3).
Feldt, Kjell-Olof, 2008. ”AKTUELLA FRÅGOR. "Räkna med problem", *Sydsvenskan,* 10 oktober 2008, s. A05(E1E2E3).
Fjellman - Jaderup, Elin, 2008. ”Rödgrönt samarbete hotas inte. Socialdemokraternas kursändring på riksplanet påverkar inte Malmöpolitiken.”, *Sydsvenskan,* 10 oktober 2008, s. C02(E3).
Hinnfors, Jonas, 2008. ”AKTUELLA FRÅGOR. "Röda rosen vann", *Sydsvenskan,* 12 oktober 2008, s. A04(E3).
Lönnaeus, Olle, 2008. ”Skånskt uppror mot Sahlin. Högt uppsatta partifunktionärer och fackföreträdare protesterar mot utspel om v.”, *Sydsvenskan,* 10 oktober 2008, s. A08(E1E2E3).
Lönnaeus, Olle, 2008. ”ANALYS. Ekonomiska krisen lyfter moderaterna”, *Sydsvenskan,* 8 oktober 2008, s. A06(E3).
Lönnaeus, Olle, 2008. ”Pensionärer lovades sänkt skatt. Sahlin lade in brasklapp om att utjämningen måste göras i omgångar.”, *Sydsvenskan,* 2 oktober 2008, s. A06(E1E2E3).
Lönnaeus, Olle, 2008. ”ANALYS. DET RÖDGRÖNA SAMARBETET. Sahlin får svårt att hålla v utanför makten”, *Sydsvenskan,* 30 november 2008, s. A10(E3).
Lönnaeus, Olle, 2008. ”ANALYS.VÄNSTERNS FRIARBREV TILL SAHLIN. Dags för Sahlin att ge Ohly svar”, *Sydsvenskan,* 2 november 2008, s. A08(E3).
Magnusson, Erik, 2008. ”Skattesänkningar och nya vägar högsta prioritet”, *Sydsvenskan,* 22 september 2008, s. A08(E1E2E3).
Magnusson, Erik, 2008. ”Nä, ni har fel, socialbidragen ökar inte”, *Sydsvenskan,* 16 oktober 2008, s. A06(E1E2E3).
Magnusson, Erik, 2008. ”Extremhöger utnyttjar Reinfeldts uttalande om invandringen”, *Sydsvenskan,* 16 oktober 2008, s. A07(E1E2E3).

Magnusson, Erik, 2008. ”Ordstölder viktigt vapen i väljarjakten. Både höger och vänster gör gärna motståndarsidans ord till sina.”, *Sydsvenskan,* 10 november 2008, s. A08(E1E2E3).
Magnusson, Erik, 2008. ”Avspark i matchen Reinfeldt vs Sahlin”, *Sydsvenskan,* 12 oktober 2008, s. A10(E1).
Magnusson, Erik, 2008. ”Sahlin tror ideologin ska vinna valet. Socialdemokraternas ledare laddar med tydliga visioner och värderingar.”, *Sydsvenskan,* 10 september 2008, s. A08(E1E2E3).
Magnusson, Erik, 2008. ”Miljöpartiet sneglar åt höger. Maria Wetterstrand kan tänka sig en regering tillsammans med fp och s.”, *Sydsvenskan,* 18 oktober 2008, s. A06(E1E2E3).
Meri, Tiina, 2008. ”Vänstervåndor”, *Sydsvenskan,* 10 oktober 2008, s. A04(E1E2E3).
Meri, Tiina, 2008. ”Sahlins verkliga dilemma”, *sydsvenskan,* 4 oktober 2008, s. A04(E1E2E3).
Ohlsson T, Per, 2008. ”T OHLSSON - SÖNDAG 28 SEPTEMBER 2008. Faktor X”, *Göteborgsposten,* 28 september 2008, s. A05(E3).
Ohlsson T, Per, 2008. ”PER T OHLSSON SÖNDAG - 14 SEPTEMBER 2008”, *Sydsvenskan,* 14 september 2008, s. A05(E3).
Ohlsson T, Per, 2008. ”Djävulen bor i detaljerna, heter det.”, *Sydsvenskan,* 12 oktober 2008, s. A05(E3).
Ohlsson T, Per, 2008. ”Bortom Vaxholm”, *Sydsvenskan,* 16 november 2008, s. A05(E3).
Pedersen, Hermod, 2008. ”Gatustrider hotar störa Malmös stora protestmöte”, *Sydsvenskan,* 2 september 2008, s. C06(E3).
Samuelsson, Jan, 2008. ”Sahlin lovar att sälja in ESS hos mp. S-ledaren mycket nöjd med Lundabesöket.”, *Sydsvenskan,* 2 oktober 2008, s. C04C10(E1E2E3).
Skogkär, Mats, 2008. ”Svart eller vit spelar roll”, *Sydsvenskan,* 24 oktober 2008, s. A04(E1E2E3).
Skogkär, Mats, 2008. ”Alliansen 2.0”, *Sydsvenskan,* 22 oktober 2008, s. A04(E1E2E3).
Sydsvenskan, Ledare, 2008. ”Systemskifte utan pardon”, *Sydsvenskan,* 14 november 2008, s. A04(E1E2E3).
Sydsvenskan, Ledare, 2008. ”Sanning eller konsekvens”, *Göteborgsposten,* 16 september 2008, s. A04(E1E2E3).
Sydsvenskan, Ledare, 2008. ”Svenska hjärtan”, *Sydsvenskan,* 22 oktober 2008, s. A04(E1E2E3).
Sydsvenskan, Ledare, 2008. ”Lugn i stormen”, *Sydsvenskan,* 10 oktober 2008, s. A04(E1E2E3).
Sydsvenskan, Ledare, 2008. ”Intrång”, *Sydsvenskan,* 4 oktober 2008, s. A05(E1E2E3).
Sydsvenskan, Ledare, 2008. ”Ledare”, *Sydsvenskan,* 30 november 2008, s. A04(E3).
Sydsvenskan, Ledare, 2008. ”Rätt om rättvisa”, *Sydsvenskan,* 16 oktober 2008, s. A04(E1E2E3).
Tedin, Per, 2008. ”Sahlins revansch”, *Sydsvenskan,* 18 oktober 2008, s. A04(E1E2E3).
Tedin, Per, 2008. ”Reinfeldts lilla steg”, *Sydsvenskan,* 12 november 2008, s. A04(E1E2E3).
Tidningarnas Telegrambyrå, 2008. ”S vill snabba på rödgrönt samarbete. Men har inte lika bråttom i diskussionerna med vänstern.”, *Sydsvenskan,* 20 september 2008, s. A17(E1E2E3).
Tidningarnas Telegrambyrå, 2008. ”Krymta bonusar för bankchefer”, *Sydsvenskan,* 18 oktober 2008, s. A26(E1E2E3).
Tidningarnas Telegrambyrå, 2008. ”Turbulensen i s-leden föder spekulationer om maktkamp”, *Sydsvenskan,* 12 oktober 2008, s. A06(E3).

Tidningarnas Telegrambyrå, 2008. ”Reinfeldt avfärdar statligt bilägande”, *Sydsvenskan,* 30 november 2008, s. A19(E3).
Tidningarnas Telegrambyrå, 2008. ”Sahlin vill höja a-kassan mer än mp”, *Sydsvenskan,* 12 november 2008, s. A12(E1E2E3).
Unsgaard, Anna, 2008. ”Oppositionen kan aldrig samarbeta”, *Sydsvenskan,* 22 oktober 2008, s. A05(E1E2E3).